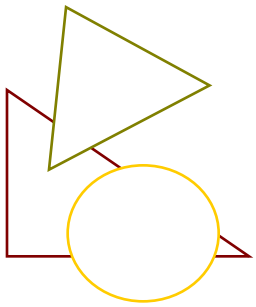

ЛЕКЦІЯ 3

Емпіричні методи наукового дослідження

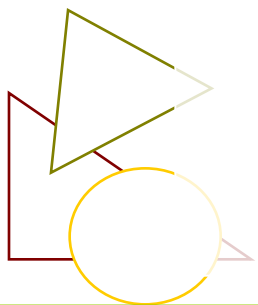
- 1. Поняття та загальна характеристика емпіричних методів наукового дослідження
- 2. Спостереження як емпіричний метод наукового дослідження
- 3. Емпіричні методи: вимірювання, порівняння, узагальнення
- 4. Експеримент
- 5. Інші емпіричні методи дослідження

Ключові слова:

- *верифікація;*
- *емпіричне дослідження;*
- *валідність;*
- *діагностична сила;*
- *надійність;*
- *репрезентативність;*

- *спостереження;*
- *порівняння;*
- *експеримент;*
- *узагальнення;*
- *бесіда;*
- *рейтинг;*
- *експертна оцінка;*
- *опитування*

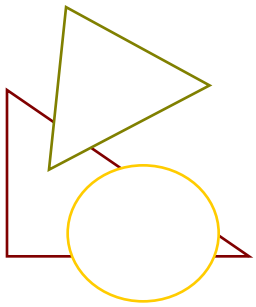

1. Емпіричні методи наукового дослідження

дослідний об'єкт

- **збір** фактів
- первинне **узагальнення**
- **опис** дослідних даних
- **систематизація**
- класифікація

- **практичні аспекти** наукової організації дослідження:
 - **осмислення** результатів спостереження і експериментів;
 - **відкриття** емпіричних законів;
 - **формування** класифікацій

Загальні вимоги до емпіричних методів

Валідність

- **Придатність** до використання;
- **Об'єктивність**

Діагностична сила

- здатність методу **диференціювати** досліджувані об'єкти за вимірюваною **ознакою**

- ↓
- (min, opt, max прояв ознаки)

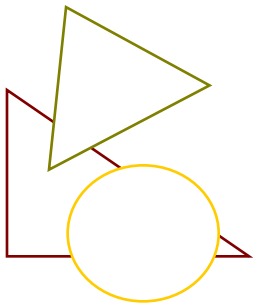
Надійність

- здатність методу давати **однакові результати** при дослідженні однакових об'єктів у однакових умовах

- ↓
- відтворюваність результатів

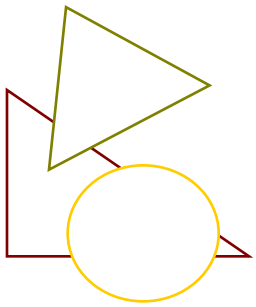
Репрезентатив ність

- здатність методу **розповсюджувати** (переносити) **результати**, отримані при дослідженні частини об'єктів на всі об'єкти, що входять до даної групи

методи емпіричного дослідження

- спостереження
- експеримент
- вимірювання
- порівняння
- візуально-графічні методи

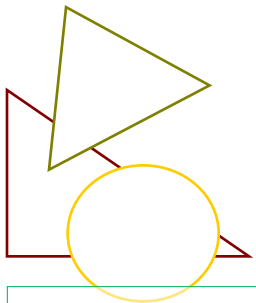
Спостереження

*Систематичне, цілеспрямоване, спеціально організоване **сприймання** предметів і явищ об'єктивної дійсності, які виступають **об'єктами** дослідження*

за допомогою
органів чуття

результат

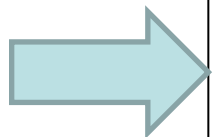
- **опис** мовними засобами;
- схеми,
- **таблиці**,
- графіки,
- **рисунки**,
- діаграми

Вимірювання

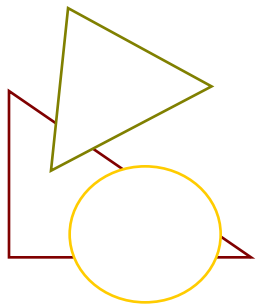
процедура **визначення** числового значення
певної величини за допомогою **одиниці**
виміру

Міра
для кількісного
порівняння
однакових
властивостей
(ознак) об'єктів

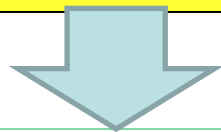

фізична величина, якій за
визначенням **присвоєно** числове
значення, що дорівнює **1**

Напр. ознаки суб'єкта господарювання:
статутний фонд, ліквідні активи, прибуток,
зобов'язання тощо

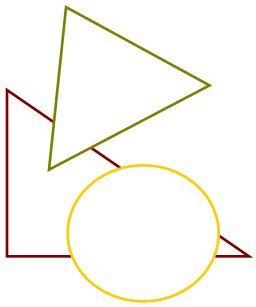
Порівняння

процес **зіставлення** предметів або явищ дійсності з **метою** встановлення **подібності** чи **відмінності** між ними

відносна величина, яка показує, у скільки разів порівнювана величина більша (менша) за базисну

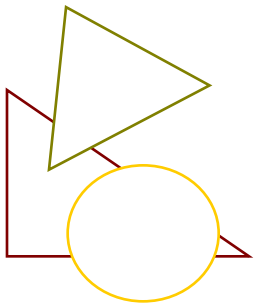
Узагальнення

комплекс послідовних дій по **зведенню** конкретних **одиничних** фактів в єдине **ціле** з метою виявлення **типових рис і закономірностей**, притаманних досліджуваному явищу

Напр.: об'єднання, групування об'єктів на основі окремої ознаки

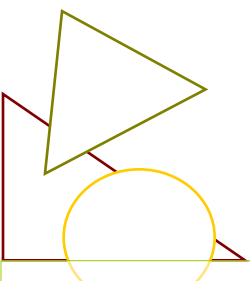
Експеримент

апробація знання досліджуваних явищ в
контрольованих або штучно створених
умовах

проводять на
заключному етапі
дослідження

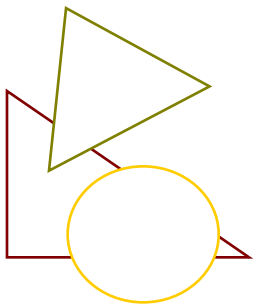
критерій істини **теорії** і
гіпотез

Етапи проведення експерименту:

-
- 1) розробити **план** цілеспрямованого спостереження за об'єктом;
 - 2) визначити **межі**, у яких буде проходити експеримент;
 - 3) створити **необхідні умови** з урахуванням повторюваності ситуацій, зміни впливу, характеру та умов на об'єкт дослідження;
 - 4) **проведення** експерименту;
 - 5) проаналізувати **результати** експерименту.

емпіричні **закони**, які ґрунтуються на *отриманих фактах*

Інші емпіричні методи дослідження

опитування

інформацію збирають шляхом **реєстрації показників**, отриманих в результаті опитування людей

інформація не лише про факти, а й про мотиви, причини, що їх зумовили

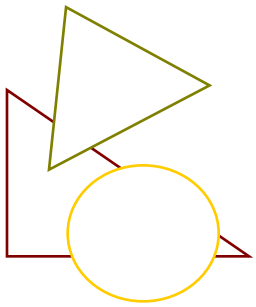
інтерв'ю

анкетування

бесіда

Послідовність опитування:

- 1) постановка **мети**;
- 2) розробка **запитань**;
- 3) **перевірка** запитань експертами;
- 4) проведення **пробного дослідження** на невеликій кількості респондентів;
- 5) **доопрацювання** опитувальника;
- 6) організація **масового дослідження**;
- 7) обробка результатів, **формування висновку**

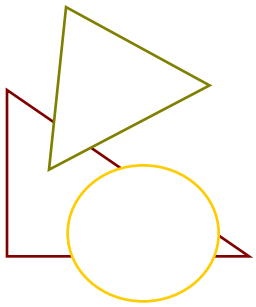

Інші емпіричні методи дослідження

Рейтинг

ступінь популярності якоїсь особи, організації, групи

виводять шляхом **голосування**, соціологічних опитувань, анкет, **на основі** чого визначається **місце**, яке вони посідають *серед собі подібних*.

Інші емпіричні методи дослідження

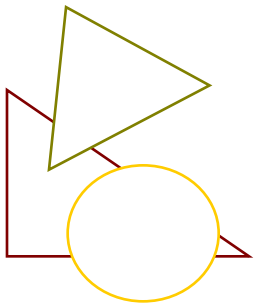
Експертна оцінка

використання професійного **досвіду** та інтуїції *спеціалістів* під час розв'язування **аналітичних задач**

колективні експертні оцінки

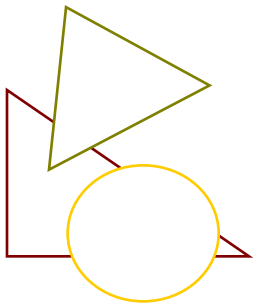
„мозковий штурм”

асоціації та аналогії

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ №3

- Представити у вигляді презентації (4-5 слайдів):
емпіричні методи свого дослідження
(для магістерської роботи)

Дякую за увагу!